

Дзяржаўная ўстанова культуры
“Сенненская цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма”
Аддзел бібліятэчнага маркетынгу

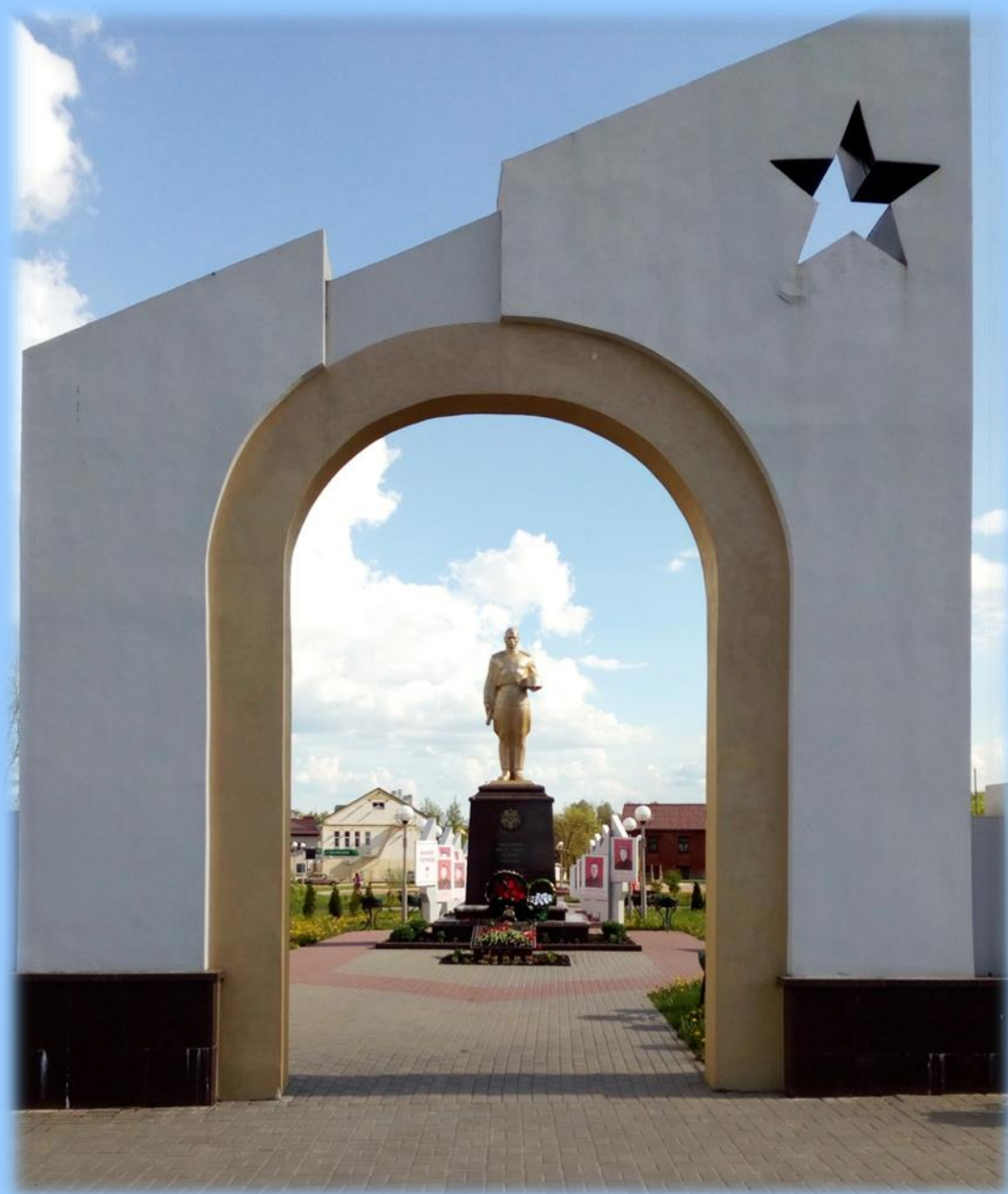
ПОДЗВІГ ЗЕМЛЯКОЎ БУДЗЕ ЖЫЦЬ У ВЯКАХ

Героі Савецкага Саюза, ураджэнцы Сенненскага раёна

Сянно, 2019

ПОДЗВІГ ЗЕМЛЯКОЎ БУДЗЕ ЖЫЦЬ У ВЯКАХ: патрыятычны зборнік аб Героях Савецкага Саюза, урадженцах Сенненскага раёна/Сенненская цэнтральная раённая бібліятэка, адзел бібліятэчнага маркетынгу; – Сянно, 2019. – 16 с.

Складальнік:

Т. М. Красноўская

Адказы за выпуск:

А. І. Мяцеліца

МАШЭРАЎ

ПЁТР МІРОНАВІЧ нарадзіўся ў вёсцы Шыркi. Партыйны і дзяржаўны дзеяч Беларусі, адзін з арганізатараў і кіраўнікоў патрыятычнага падполля і партызанскага руху на Беларусі ў Вялікую Айчынную вайну. Скончыў

Вiцебскі педагагічны інстытут. З 1939 па 1941 г. – выкладчык фізікі і матэматыкі ў Расонскай СШ Вiцебскай вобласці. У Вялікую Айчынную вайну ў жніўні 1941 г. стварыў і ўзначаліў Расонскае патрыятычнае падполле. З красавіка 1942 г. камандзір партызанскага атрада імя Шчорса, які дзейнічаў у Расонскім, Дрысенскім, Асвейскім раёнах БССР, у суседніх раёнах РСФСР і Латвійскай ССР. З сакавіка 1943 г. – камісар партызанскай брыгады імя К. К. Ракасоўскага Вiцебскай вобласці. З верасня 1943 г.– першы сакратар Вілейскага падпольнага абкома ЛКСМБ. У перыяд яго дзейнасці Беларусь дасягнула значных поспехаў у стварэнні індустрыяльнага патэнцыялу, стала адной з высокаразвітых рэспублік былога СССР.

**Загінуў у аўтакатастрофе 04.10.1980 г. Пахаваны на
Усходніх могілках у Мінску. У Віцебску ўстаноўлены помнік
Машэраву. Яго імем названы праспект у Мінску, вуліцы ў
Сянно, Глыбокім, Маладзечне, Лідзе, Дзятлаве, Краснаполлі
Давыд-Гарадку, Жыткавічах і іншых населеных пунктах
Беларусі.**

Доўгія вёрсты вайны

**2 мая 1942 г. партызаны арганізавалі засаду на шашы
Расоны – Клясціцы. Калі на дарозе паказалася нямецкая
легкавая машына, па ёй быў адкрыты агонь. У партфелі
забітага гаўптмана Дрэтуньскай палявой жандармерыі Ота
Ленца быў знойдзены даваенны здымак машэраўскага
класа. Кожны, хто падазраваўся ў сувязях з падполлем або
партызанамі, быў памечаны крыжыкам. Падпольшчыкам
пагражаў немінуючы растрэл. Дзякуючы своечасова
праведзенай баявой аперацыі пад кіраўніцтвам
П. Машэрава, фатаздымак удалося вярнуць. Так былі
выратаваны жыцці многіх хлопцаў.**

У сакавіку 1943 г. Пётр Міронавіч стаў камісарам партызанскай брыгады імя Ракасоўскага. Шмат было зроблена за два баявыя гады. Найбольш значнай аперацыяй быў падрыў 110-метровага Беніслаўскага моста праз раку Дрыса на чыгунцы Полацк – Даўгаўпілс. Гэты мост меў важнае стратэгічнае значэнне – па ім штодня праходзіла да 60 нямецкіх эшалонаў з ваеннай тэхнікай. У гэты дзень Машэраў двойчы ўзнімаў партызан у атаку, быў наперадзе на самых цяжкіх участках. Быў паранены, але працягваў весці бой. Шлях для мінёраў быў расчышчаны.

Партызанская брыгада імя Ракасоўскага была ўзнагароджана Ганаровай граматай 5 чэрвеня 1944 года, а таксама было ўручана пасведчанне аб узнагароджанні медалём “За храбрасць”. Такія высокія адзнакі дзяржавы ўручаліся ў сувязі з двухгадовай баявой дзейнасцю ў тыле ворага. Іх атрымлівалі партызаны, якія найбольш вызначыліся. Сярод іх быў і камісар брыгады імя Ракасоўскага Пётр Машэраў. Медаль “За храбрасць” унікальны, таму што ён выраблены самімі партызанамі.

Нягледзячы на тое, што Машэраў быў узнагароджаны сямю ордэнамі Леніна і меў іншыя высокія рэгаліі, гэты прсты партызанскі медаль быў яму асабліва дарагі.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 15 жніўня 1944 года за гераізм і адвагу, праяўленыя ў барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, Машэраву Пятру Міронавічу было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза з уручэннем ордэна Леніна і медаля “Залатая Зорка”.

ГАРАВЕЦ АЛЯКСАНДР

КАНСТАНЦІНАВІЧ

Нарадзіўся 12.03.1915 г. у вёсцы

Машканы. Скончыў Машканскую

сямігодку, Віцебскі аэраклуб,

Ульянаўскую лётную школу.

Працаваў інструктарам,

начальнікам лётнай часці

Шахцінскага аэраклуба. У Вялікую Айчынную вайну з

чэрвеня 1942 г. ваяваў на Паўночна-Каўказскім,

Варонежскім франтах. Намеснік камандзіра эскадрылі

88-га гвардзейскага знішчальнага авіяпалка. Загінуў

06.07.1943 г.

Один против армады

На войне выжить хотелось каждому. Это естественно.

Инстинкт самосохранения дан человеку природой. Но

любовь к Родине, верность идеалам партии Ленина

оказались у советского человека выше инстинктов. И это

не просто высокие слова.

Когда Александр Горовец поднимался в небо вместе с

товарищами и шел сквозь огонь в атаку, ему тоже хотелось

жить. Он знал, что может погибнуть в бою. Однако шёл

сквозь самый свирепый огонь, потому что иначе

невозможно было уничтожить тех, кто пришел с мечом на

родную землю. “Атакую!” – был его девиз. “Атакую!” – в этом

слове сливалось всё: ненависть к врагу и ярость, фронтовое

братство и твердая вера в победу...

Тяжело загруженные бомбами “юнкерсы” появились в поле

зрения лейтенанта Горовца неожиданно. Их было много,

очень много. Шли они девятками в кильватерной колонне

звеньев на высоте около 2500 метров. Шли на малой скорости, самоуверенно, словно на параде... Прикрытия у них не было. Возможно, истребители проскочили вперед, чтобы расчистить небо для своих бомбардировщиков. Или они опаздывали? “Значит, нужно торопиться. Где же Рекунов? Опять, видимо, подвел мотор, и он отстал”.

Теперь сложно установить, почему Александр Константинович не предупредил Мишустина о приближавшихся “юнкерсах”. И почему после приказа командира эскадрильи возвращаться он не взял курс на свой аэродром? Вероятно, рация вышла из строя.

Лейтенант Горовец не ушел, не повернул назад. Враг был рядом. Дать противнику возможность отбомбиться, когда в пушках оставались снаряды, а в баках горючее, было не в натуре Горовца.

Движимый высоким чувством долга, он смело пошел навстречу врагу. Боевой опыт, видимо, подсказал ему, что в сложившейся обстановке следовало действовать решительно и быстро. И он, увеличив обороты мотора, ураганом накинулся на ведущего первой девятки. Очередь

была точной. “Юнкерс” будто споткнулся. Потеряв скорость, он рухнул на землю. В перекрестии прицела оказалась новая цель. Атака Александра была такой же стремительной. Самолет закачался и, отваливая от строя, с неистовым ревом понесся вниз. Внезапные атаки нашего летчика ошеломили врага. Потеряв управление, фашисты стали беспорядочно отстреливаться, сбрасывать бомбы. Горовец не мог не воспользоваться их замешательством. Он снова выполнил заход, нацелился на врага.

Огненная трасса светящихся пуль пронеслась над кабиной “лавочкина”: фашисты начали огрызаться. Александр бросил истребитель вверх, ушел из-под огня. Затем перевел машину в горизонтальный полет и, выбрав удобный момент, снова устремился в атаку. Вот он, бомбер, прямо в прицеле! Еще секунда, еще нажал гашетку. Огонь! “Юнкерс” неуклюже опустил нос и, оставляя за собой черную борозду дыма, понесся к земле.

Этого бомбера Александр подстерег на развороте. Он сразил его одной-единственной очередью. Ю-87 вздрогнул, на какое-то время завис в воздухе, затем покачнулся и

свалился на крыло. Так, в полуопрокинутом виде, коптя небо, он и падал, пока не врезался в землю недалеко от траншей и окопов наших войск, что оборонялись в районе Зоринских Дворов, Орловки, Ольховатки, Яковлева, Луханина.

Воздушные стрелки “юнкеров” вели по “лавочкину” яростный огонь, а бомбардировщики продолжали обрабатывать рубеж нашей обороны. Из-за плотной стрельбы сложно было подойти к фашистам поближе, на дистанцию более эффективного ведения огня. Однако Александр, маневрируя, находил уязвимые места, атаковал врага снова и снова. Он заходил на строй бомбардировщиков то сверху, сзади, то со стороны под разными ракурсами. Пушечные очереди его были короткими и точными. Ведь запас снарядов был не беспределен. Их следовало расходовать как можно экономнее. Когда Горовец врезался в строй бомбардировщиков, воздушные стрелки, опасаясь задеть своих, прекратили огонь, и Александр, не давая опомниться фашистам, уничтожал их поодиночке. В это время младший

лейтенант Борис Артюхин из группы прикрытия изо всех сил отбивался от наседавших на него “мессершмиттов”.

Впоследствии он, свидетель последнего боя Александра Горовца, рассказывал о том поединке так:

- Вражеских самолетов было около полусотни, и я, естественно, не знал, что с ними вел схватку Горовец: номер его истребителя из-за дальнего расстояния и дымки разглядеть мне никак не удалось.

Снарядов у Горовца оставалось все меньше, и он старался бить по “юнкерсам” с короткой дистанции, наверняка.

Ещё одна атака с высоты. Ещё один Ю-87 четко вписался в прицел, и Александр ударил по нему остатками снарядов.

Очередь снова оказалась поражающей. Это был уже девятый “юнкерс”, сраженный им в одном бою.

Борису Артюхину все же удалось оторваться от “мессеров”.

Выжимая из мотора всю его мощь, он бросил свой Ла-5 на выручку товарища. Однако сблизиться с ним не успел. С

большой высоты на Горовца свалилась четверка Ме-109.

Летчику, правда, удалось увернуться от удара, выполнить разворот и, как показалось Артюхину, самому оказаться в

положении атакующего. Но его оружие молчало:

боеприпасы наверняка были исчерпаны. Фашисты, видимо, поняли это. Они рассыпались веером и нападали на Горовца с разных сторон одновременно.

- Держись, браток! - шептал Артюхин. - Держись!

Огонь Бориса был точный. С удобной позиции он выпустил в приотставшего "мессера" очередь, и враг, потеряв управление, пошел к земле. Остальные истребители уже сидели на хвосте Ла-5, который пикировал под большим углом.

Высота падала, летчик мог врезаться в землю.

- Выводи же! - бросил Борис в эфир.

Он понимал: голос его никто не услышит. С горечью подумал, что воздушный боец, вероятно, убит. Но ошибся.

Перед самой землёй истребитель все же вышел из пике.

Какое-то время он шел по прямой. Значит, Ла-5 был управляем. Однако с истребителем происходило что-то непонятное: то он задира л нос, то кренился на крыло. Курс держал в сторону Зоринских Дворов. Большое облако

земли и пыли – последнее, что увидел Артюхин на месте падения нашего истребителя.

Командир 8-й гвардейской истребительной авиадивизии полковник Д. Н. Кириллов, как обычно, находился на пункте наведения авиаторов. Утром 7 июля с ним связался заместитель командира 5-го гвардейского истребительного авиакорпуса генерал А. П. Сухановский, который сообщил, что из штаба фронта пришло донесение. В нем сообщалось о советском лётчике, сбившем в бою девять фашистских бомбардировщиков. Об этой редкой по напряжению схватке в небе доложили в штаб фронта с НП I-й танковой и 6-й гвардейской армий, а также из других наземных частей.

Воздушный бой наблюдали и непосредственно с КП генерала М. Е. Катукова, который накануне вечером из Усиенова перебазировался в район Зоринских Дворов и находился в четырех километрах от переднего рубежа обороны. О судьбе лётчика ничего ещё не было известно, но генерал Н. Ф. Ватутин, который тоже видел этот бой,

приказал немедленно представить его к званию Героя Советского Союза.

Перед заходом солнца над аэродромом в Долгих Будах появился У-2. Проходя на бреющем, лётчик сбросил кусок килевого управления с красной ломаной стрелой-молнией, которая украшала хвостовое оперение самолетов 88-го гвардейского полка. На втором круге с У-2 посыпались полевые цветы: картина необычная, волнующая. Номера на киле не оказалось, но все – и в первую очередь Артюхин – поняли: это от машины Александра Горовца. Сделав ещё круг и получив разрешение на посадку, лётчик приземлил У-2, подрулил к КП полка. Пилотировал самолет Дмитрий Никанорович Кириллов.

Вскоре по его приказу были созданы команды поиска истребителя и останков А. К. Горовца. Обнаружить его самолет, однако, в то время так и не удалось: тяжелые бои на обоянском направлении не дали такой возможности.

Утром 8 июля майор С. С. Римша обратился к начальнику штаба А. Е. Клещеву:

- Бери, Александр Ефимович, писарей и диктуй листовку.
Это приказ командующего армией генерала Красовского. К
вечеру чтобы каждый лётчик знал о подвиге Горовца. И
добавь, что гвардии лейтенант Горовец представлен к
званию Героя. Звонили из штаба фронта, от самого Николая
Фёдоровича Ватутина!

Жаль, - тяжело вздохнул Римша. - Так и не удалось
моему братке носить погоны с тремя звездочками.

КАВАЛЕНКА СЯРГЕЙ

АНИСИМОВИЧ нарадзіўся

27.11.1921 г. у вёсцы

Ульянавічы. З 1932 г. жыў

у Магілёве. Вучыўся ў

чыгуначнай школе № 24. У

пачатку Вялікай Айчыннай

вайны разам з бацькам дапамог дзесяткам салдат

пазбегнуць палону. Трапіў у лагер смерці, уцёк да партызан.

У 1943—1944 гг. у партызанскім атрадзе на

тэрыторыі Літвы. На фронце з красавіка 1944 г.

**Стралок 5-й стралковай роты 299-га стралковага палка
С. А. Каваленка вызначыўся ў баях за расшырэнне
плацдарма на рацэ Одэр на паўднёвы захад ад горада
Шургаст (Германія). 1 лютага 1945 г. у вырашальны момант
бою закрыў сваім целам амбразуру варожага дзота,
кулямётны агонь якога перашкаджаў наступленню. Рота
паднялася ў атаку і прарвала абарону праціўніка.**

Было дваццаць чатыры гады

**Цудоўная, маляўнічая азёрная Сенненшчына. Ёсць тут
веска Ульянавічы, даволі вялікая, упрыгожаная
меднастволымі соснамі. У гэтых мясцінах і прайшло
маленства Сяргея Каваленкі. А хлопчыкам ён рос вельмі
здольным. Чытаць і пісаць навучыўся яшчэ да школы і
маляваць умеў добра.**

**У Чырвоную Армію яго прызвалі ў 1940 годзе. На службу
пайшоў, маючы сярэднюю адукацыю. І тут не пашчасціла,
мабыць, упершыню за ўсё, яшчэ нядоўгае жыццё. У
красавіку 1941 года яго камісавалі па хваробе.**

У пачатку вайны Сяргей добраахвотна пайшоў на ўзвядзенне абарончых збудаванняў вакол Магілёва.

Не ўдалося Сяргею мінуць нямецкага лагера, які знаходзіўся ў раёне Магілёўскай фабрыкі шаўковых тканін. Яго падазравалі ў сувязі з партызанамі. На вачах Сяргея гітлераўцы растралілі жонку і дзяцей старэйшага брата Мікалая.

Зімовай ноччу, калі разгулялася завея, Сяргей разам з некалькімі таварышамі ўцёк да партызан. Разам са сваім атрадам народных месціўцаў трапіў на тэрыторыю Літвы. На фронце з красавіка 1944 года. Восенню сорок чацвёртага быў паранены. Але акрыяў, са шпіталя зноў вярнуўся на фронт. Прышло пісьмо ад брата Міхаіла, які некалі на Асінбудзе быў Сяргею за бацьку. Ды толькі пісьмо тое напісана было рукой медсястры са шпіталя, дзе ляжаў брат, гвардзеец-танкіст, з ампутаванымі нагамі, увесь абгарэлы. Ніяк нельга дараваць ворагу ўсё гэта. А баі вяліся ўжо на чужой зямлі. Ішоў сорок пяты, не так далека заставалася да Перамогі.

299-ы стралковы полк 255-й стралковай дывізіі, у якой ваяваў Сяргей Каваленка, наступаў на фашыстаў у складзе I-га Украінскага фронту. Неабходна было захапіць Верхне-Сілезкі прамысловы раён. На заходнім беразе ракі Одэр, якую трэба было фарсіраваць, знаходзіліся варожыя абарончыя збуданні. 5-я стралковая рота 1 лютага ў 13 гадзін 45 хвілін атакавала пазіцыі праціўніка на паўднёвы захад ад горада Шургаст. Кулямётны агонь варожага дзота перакрываў шлях. Камандзір роты загадаў групе байцоў знішчыць яго.

Сяргей паўзе наперад. Да дзота, які палівае агнём, ужо рукой падаць. Ён злаўчыўся, кінуў гранату. Выбух – і цішыня. А ззаду нарастае, грыміць “Ура!”. Рота паднялася ў атаку. Ды раптам ажывае, здавалася б, назаўсёды змоўклая амбразура. Зноў свінцовы лівень косіць нашых байцоў. У рашучы момант бою С. А. Каваленка закрыў сваім целам амбразуру дзота. Пазіцыя праціўніка была ўзята. Так 01.02.1945 г. загінуў С. А. Каваленка. 10.04.1945 г. яму прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Яго імем названа вуліца ў Магілёве, у Сянно.

КАМІНСКІ ІВАН ІЛАРЫЕНАВІЧ

нарадзіўся 08.11.1919 г. у вёсцы

Мяккія. У Чырвонай Арміі з

1939 года. Скончыў

Віцебскі аэраклуб, ваенную школу

лётчыкаў у г. Энгельсе. У

Вялікую Айчынную вайну з 1942 г.

на Заходнім, 3-м Беларускам франтах. Удзельнік баёў пад

Масквой, вызвалення Беларусі (г. Віцебск, Орша,

Магілёў, Мінск, Маладзечна), Літвы, Польшчы, баёў ва

Усходняй Беларусі. Старшы лейтэнант Камінскі зрабіў 239

баявых вылетаў, сфатаграфаваных каля 27 тыс. км² варожай

абароны і ваенных аб'ектаў. Да 1947 г. у Савецкай Арміі,

капітан. З 1948 г. на партыйнай і савецкай рабоце у Мінску.

За заслугі перад Радзімай узнагароджаны васьмю ордэнамі

і медалямі. Памёр 06.10.1974 г. У вёсцы Машканы

Сенненскага раёна яму пастаўлены бюст.

МАЦЮШОЎ АЛЯКСЕЙ ДЗМІТРЫЕВІЧ

нарадзіўся 21.03.1916 г. у в.

Оўсішча. Скончыў

Латыгальскуюсямігодку,

настаўніцкія курсы. Працаваў

настаўнікам, сакратаром

сельсавета. З 1937 года на службе у

войсках НКВС СССР. Скончыў Харкаўскае ваеннае

вучылішча пагранічных войск. У Вялікую Айчынную вайну

на фронце з ліпеня 1941 г.

У 1942 годзе быў прызначаны начальнікам штаба ордэна

Кутузава 940-а стралковага палка. Маёр А. Д. Мацюшоў

вызначыўся ў час Смаленскай наступальнай аперацыі ў

верасні 1943 г.

З кагорты герояў

18 верасня 262-я стралковая дывізія была ўведзена ў

прарыў нямецкай абароны ў раёне Вескі Рабышы

Дзямідаўскага раёна Смаленскай вобласці. 940-ы

стралковы полк атрымаў загад наступаць у авангардзе

дывізіі ў напрамку на горад Дзямідава. На світанні гэтага дня пасля моцнай артпадрыхтоўкі полк перайшоў пярэдні край нямецкай абароны. Потым, не сустракаючы вялікага супраіўлення, воіны працягвалі праследаванне праціўніка. Уперадзе ішла разведка (узвод аўтаматчыкаў) і баявая ахова. Узначальваў атрад начальнік штаба А. Дз. Мацюшоў. За дзень было пройдзена каля 30 кіламетраў. Да канца дня перадавы атрад зайшоў у тыл нямецкага гарнізона ў вёсцы Вераб'і, адрэзаў немцам шляхі да адыходу. Не чакаючы падыходу асноўных сіл палка, маёр Мацюшоў узначаліў атаку і разграміў варожы гарнізон, які быў моцным пунктам нямецкай абароны.

На подступах да вёсак Георгіўскае і Дзмітракі разведкай было ўстаноўлена, што на адной з вышынь немцы паспешліва ўмацоўваюць свае пазіцыі. Маёр Мацюшоў рашыў не даць немцам замацавацца і разбіць іх, не чакаючы падыходу асноўных сіл палка. Начальнік штаба асабіста ўзначаліў атаку. Пад прыкрыццём артылерыйскага і мінамётнага агню байцы з крыкам “Ура!” абрушыліся на ворага. Для немцаў усё гэта было поўнай

нечаканасцю. Яны ў паніцы кінуліся наўцёкі. Мацюшоў у гэтым баі асабіста з аўтамата знішчыў некалькі гітлераўцаў. Але фашысты ў хуткім часе апамяталіся. З боку вескі Дмітрыеўка пачаў біць кулямёт...

“У гэтым баі, – напісаў у сваіх успамінах былы камандзір ордэна Кутузава 940-га стралковага палка, палкоўнік у адстаўцы І. В. Арзамасцаў, – наш атрад, які ўзначальваў маёр Мацюшоў, знішчыў больш за сотню нямецкіх салдат і афіцэраў, астатнія выратаваліся ўцёкамі. Было захоплены 4 мінамёты, 27 кулямётаў, 3 рацыі, 12 павозак з маёмасцю і боепрыпасамі, у тым ліку адна со штабнымі дакументамі і многа іншых трафеяў. Гэта перамога дала магчымасць палку з найменшымі стратамі разбіць важныя апорныя пункты ворага і развіць далейшае наступленне. Але сам маёр Мацюшоў 19.09.1943 г. па-геройску загінуў. Яму пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза”.

ПЯТАКОВІЧ АЛЯКСАНДР

ФРАНЦАВІЧ

нарадзіўся 25.12.1914 г. у г.

Сянно. Да 1940 г. працаваў у

саўгасе Пухавіцкага раёна, потым

інструктарам райкома партыі. На

фронце з лета 1941 г. Камандзір

танкавага разведудзвода. Пасля

вайны працаваў у г. Мар'іна Горка. Памёр 09.06.1988 г.

Штурмуючы вельмі ўмацаваную паласу абароны праціўніка

за Ковелем, дзе немцы сканцэнтравалі вялікую колькасць

танкаў, авіяцыі, нашы войскі сустрэліся з вялікімі

цяжкасцямі. Толью праз 18 дзён, пасля моцнай

артпадрыхтоўкі і ўдараў з паветра, нашы войскі прайшлі

адну за адной пяць ліній варожай абароны. У гэтым баі

асабліва вызначылася танкавая рота, камандзірам якой

быў А. Ф. Пятаковіч. Некалькі куль з аўтамата прашылі

шлем на галаве Пятаковіча, сарвалі скуру. Але адважны

танкіст да канца бою заставаўся ў страі. Гэты прастрэлены

шлем ён доўга захоўваў потым як памяць аб тым дні, калі

быў літаральна на валасок ад смерці. Старшы лейтэнант Пятаковіч вызначыўся ў баях за расшырэнне плацдарма на левым беразе Віслы і за горад Радам (Польшча): у час баявой разведкі 15.01.1945 г. узвод на чале з Пятаковічам разграміў варожую аўтакалону, зайшоў у фланг артдывізіёну, знішчыў 2 бронетранспарцёры, 3 гарматы і захапіў 4 гарматы, праследуючы ворага, заняў 2-ю паласу абароны, што спрыяла паспеху наступлення. У баях за Одэр да Берліна экіпаж танка А. Ф. Пятаковіча знішчыў 8 танкаў, 8 гармат, 6 бронетранспарцёраў, 19 кулямётных кропак, узяў у палон 130 гітлераўцаў.

Дзень 2 мая 1945 г. Аляксандр Францавіч адзначаў як дзень свайго другога нараджэння. Непадалёку ад рэйхстага, за гадзіну да капітуляцыі берлінскага гарнізона, у яго танк трапіў фашысцкі фаўстпатрон. Загінуў увесь экіпаж. А яго праз адчынены люк выкінула выбуховай хваляй.

Падаспеўшыя баявыя сябры патушылі агонь на камбінезоне, аказалі першую дапамогу.

Дзень Перамогі сустрэў за Берлінам па дарозе на Веймар.

Праз год А. Ф. Пятаковіч дэмабілізаваўся ў званні капітана,

вярнуўся да мірнай працы. Быў на партыйнай і савецкай рабоце.

Узнагароджаны ордэнамі Леніна, Чырвонага Сцяга,

Айчыннай вайны I і II ступені, медалямі.

ТАМАШЭЎСКИ ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ

нарадзіўся 25.11.1918г. у в.

Рудніца. Пасля школы скончыў

Мінскі архітэктурна-будаўнічы

тэхнікум і адначасова аэраклуб. У

1940 г. заканчвае Мелітопальскае

ваенна-авіяцыйнае вучылішча. У

чэрвені 1941 г. – штурман звяна 99-га палка начных

бамбардзіроўшчыкаў.

24 чэрвеня 1941 года Тамашэўскі і яго таварышы ўступілі ў

бой з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Усім палком

узняліся яны ў паветра. Трэба было нанесці бомбавы ўдар

па варожых калонах у раёне Маладзечна. Заданне было

паспяхова выканана, бомбы, скінутыя з 27

бамбардзіроўшчыкаў, нанеслі вялікія страты захопнікам.

28 чэрвеня звяно бамбардзіроўшчыкаў, штурманам якога быу Іван Тамашэўскі, атрымала загад нанесці бомбавы ўдар па ворагу ў раёне Слуцка. Да гэтага часу авіяполк панёс значныя страты. Вылятаць даводзілася невялікімі групамі і без суправаджэння знішчальнікаў.

- Карыстаючыся хмарнасцю, - расказваў Іван Тамашэўскі, - ляцім на вышыні 600 метраў. Нечакана хмары раступіліся і ўперадзе бачна ўжо цэль. Па дарозе, узнімаючы пыл, імчаць танкі, аўтамашыны, цыстэрны з гаручым. Наводжу звяно на цэль. Але ў гэты час паяўляюцца “месершміты” і атакуюць нас. Стралкі-радысты адкрываюць па іх агонь. Нарэшце цэль у перакрыжаванні прыцэлу. Націскаю кнопку - і бомбавы груз ляціць на галовы ворагау. Узрываюцца танкі, машыны, дымны след цягнецца ад палаючых бензапраўшчыкаў. І ў гэтае ж імгненне загарэўся правы матор. Агонь падбіраецца да кабіны. Самалёт з крэнам падае ўніз. З цяжкасцю адкрываю люк і на вышыні 200 метраў выкідваюся з самалёта. Толькі раскрыў парашут і - зямля. Купал парашута зачапіўся за верхавіну дрэва.

Вызваліўшыся ад парашута, накіраваўся ў лес, далей ад дарогі. На восьмыя суткі дабраўся да свайго палка.

Да студзеня 1944 г. Іван Герасімавіч зрабіў 581 баявы вылет. Вось адзін з іх.

Восенню 1943 года, пасля пераможнай бітвы пад Курскам і Белгарадам, нашы войскі паспяхова развівалі наступленне і набліжаліся да Дняпра. Адступаючы, немцы спадзяваліся замацавацца на правым беразе ракі. На адной з пантонных перапраў скапілася вялікая колькасць варожых войск.

Разбамбіць гэту пераправу – такая задача была пастаўлена перад звяном бамбардзіроўшчыкаў ПО-2, штурманам якога быў Іван Герасімавіч Тамашэўскі. Разлік рабіўся на поўную нечаканасць і пахмурнае надвор'е. Можна ўявіць сабе, якую выключную дакладнасць разлікаў павінен быў вытрымаць штурман, каб праз суцэльную воблачнасць, усляпую, вывесці на цэль тры самалёты. На паўтары-дзве хвіліны вынырнуць з-пад хмар якраз над варожай пераправай, разбамбіць яе і зноў схвацца ў гушчы воблакаў. Адзін за адным вынырнулі з-за хмар самалёты з чырвонымі зоркамі на крылах, ад выбухаў бомб ускінуліся фантаны

вады ледзь не пад самыя крылы, а ланцужок пантонаў з усім ваенным грузам пачаў паволі расплывацца і зносіцца цячэннем.

У выніку разгрому пераправы вялікая групоўка варожых войск, што не паспела пераправіцца за Днепр, была ліквідавана. За гэты подзвіг, за высокае майстэрства штурману звяна Івану Герасімавічу Тамашэўскаму было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Пасля вайны маёр запасу Іван Герасімавіч Тамашэўскі жыў у горадзе Жытоміры, прымаў актыўны ўдзел у ваенна-патрыятычным выхаванні моладзі. Памёр 12.12.1994 г.

Спіс выкарыстанай літаратуры

- 1. Антонович, С. Пётр Машеров (Текст): Докум. повесть. - Мн.: МП "Веснік", 1993. - 288 с.**
- 2. Бандарэвіч, В.В. Экскурсія да вытокаў горада Сянно: Краязнаўчыя нарысы / В.В.Бандарэвіч. - Мн.: Літаратура і Искусство, 2008. - 168 с.**
- 3. Вехі ваеннай славы: Альбом. - Сянно, Цэнтральная раённая бібліятэка, 2008. - 52 с.**
- 4. Герои-освободители Сенненского района: Альбом. - Сенно: Центральная районная библиотека, 2008. - 44 с.**
- 5. Герои-сенненцы и участники освобождения Сенненского района: Альбом. - Сенно: Детская районная библиотека, 1999. - 36 с.**
- 6. Горовец Александр.: Альбом. - Сенно: Детская районная библиотека, 1988. - 42 с.**
- 7. Крепак, Б., Крушинская, Л. В поединках на высоте: Докум. очерк (о Горовце А.). - Мн.: Беларусь, 1989. - 239 с.**
- 8. Машеров Пётр Миронович: Альбом.- Сенно: Центральная районная библиотека, 1981. - 77 с.**

9. “Не говори с тоской, их нет...”: Воспоминания о П.М.Машерове. - Витебск: УПП “Витебская областная типография”, 2003. – 232 с.
10. Памяць.: Гісторыка-дакументальная хроніка Сенненскага раёна. - Мн.: ПК “Паліграффармленне”, 2003. – 661 с.
11. Пронько, О.М. Семья Машеровых: Биографическая повесть.- Гродно: ГОУПП “Гродненская типография” 2000. – 292 с.
12. Сенненскі раён / Памяць Беларусі: Рэспубліканская кніга //
- Рэд.кал.: Г.Пашкоў (гал.рэдактар) і інш.; маст. У.П.Свентахоўскі.- Мн.: БелЭн, 2005. - С.216 – 219.
13. Сенненшчына ў гады Вялікай Айчыннай вайны: Альбом. - Сянно: Цэнтральная раённая бібліятэка, 2008. – 56 с.
14. Скопа, В.Г. Сенно: Ист.-экон.очерк.- Мн.: “Беларусь”, 1978.– 80 с.

211117 Сянно, вул. Савецкая, д.9
Цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел бібліятэчнага маркетынгу
Тел. 8 02135 4-11-21
e-mail: bibliosen@vitebsk.by
Сайт: <http://cbs-senno.by/>